

De school als hart van het dorp

Hoe het dorp initiatief neemt als het schoolbestuur de deuren sluit

Door: Willemijn van Bree

In veel dorpen dreigen kleine scholen de deuren te moeten sluiten. Ook in Grootshermer leidde een dalend leerlingenaantal en andere uitdagingen tot een voornemen van het bestuur om basisschool De Driessen op te heffen, maar dat gebeurde niet.

In het dorp zorgde het besluit van het schoolbestuur niet voor berusting. Vanuit de gemeenschap kwam het initiatief om de school over te nemen. Sinds dit schooljaar opereert de school onder een nieuw bestuur: Stichting Kindcentrum De Driessen. Jan Wind, huidig schoolbestuurder, nam het initiatief tot het behoud van de school en bestuurt het kindcentrum vanaf 1 augustus 2025.

Niet eens met besluit

Jan: "Het vorige bestuur had achttien scholen onder zich, waarvan onze school de allerkleinste was. In 2023 had de school 42 leerlingen en ze werd steeds kleiner. Het was voor hen lastig om de school op afstand te managen. Ook speelde er een aantal problemen: het lerarentekort, financieel kwam het niet uit en er waren zorgen over de onderwijskwaliteit. Ze dachten

dat het sluiten van de school de beste oplossing was, maar daar verschilden wij van mening over."

Doe-het-zelfmentaliteit

In de dorpsraad van Grootshermer werd al snel duidelijk: de school moest worden behouden. Stichting Hart voor De Driessen werd opgericht om de school (financieel) te ondersteunen. Jan: "Het kwam honderd procent van de ouders en andere dorpsbewoners. Iedereen dacht: potverdorie, die school mag niet verdwijnen."

“
Het kwam 100%
van ouders en
dorpsbewoners

Het lukte de bewoners niet om het schoolbestuur te overtuigen de school te blijven runnen. Daarom richtte Jan, die ook deel uitmaakt van de dorpsraad, in januari 2025 Stichting Kindcentrum De Driessen op. Daarmee nam hij het initiatief om het bestuur volledig over te nemen.

“
We besparen veel
kosten in het bestuur

Korte lijnen met het dorp

"Met de verandering naar een nieuwe organisatie hebben we eigenlijk alle voormalige problemen kunnen oplossen," zegt Jan. "We besparen veel kosten in het bestuur, aangezien dat enkel bestaat uit de directeur en mijzelf, en ik doe het onbezoldigd." Taken zoals ICT en HR voert Jan zelf uit, en door de korte lijnen met het dorp kan ook op zaken als schoonmaak en onderhoud van het gebouw veel worden bespaard.

"Verder is de organisatie 'gewoon' ingericht zoals bij andere scholen", zegt Jan. "We hebben een ouderraad, een medezeggenschapsraad (MR) en de stichting, waarin mensen zitten die allemaal bij de school betrokken zijn. Boven ons staat de Raad van Toezicht, waarin ook een dorpsvertegenwoordiger zit die de belangen van het dorp in de gaten houdt."

Renovatie nodig

Hoewel het nieuwe bestuur veel oude problemen heeft weten op te lossen,

geldt dat niet automatisch voor de huisvesting. Jan: “We hebben een oude school overgedragen gekregen waar ook een verouderd dorpshuis naast staat. Daar moeten we iets mee. Daarom gaan we een revitalisatie aanvragen bij de gemeente Alkmaar.”

Of en wanneer de dorpschool gerenoveerd kan worden, wordt nog besproken. “We hebben ook nagedacht over eventuele nieuwbouw,” zegt Jan, “maar dat zou dan in een nieuwbouwwijk buiten het dorp komen. Daar vonden veel dorpsbewoners wel iets van. Aan de ene kant zou het heel mooi zijn om iets te bouwen waarin je alle voorzieningen voor het dorp kunt onderbrengen, maar als die plek dan buiten het dorp ligt, is dat jammer.”

Veilig lopend naar school

Juist doordat een school dicht bij de buurt staat, vormt zij het hart van het dorp. Jan: “Het is een heel veilig milieu. Veel kinderen gaan lopend naar school. Als de school verder weg zou liggen, zouden kinderen over dijkweggetjes moeten fietsen waar ook tractoren rijden. Die wegen kunnen glibberig zijn en zijn niet altijd goed verlicht. Daar wil je je kinderen liever niet langs sturen.”

Meer bij elkaar betrokken

Een school stimuleert ook dorpsactiviteiten en betrokkenheid vanuit verschillende groepen. “Als er een keer een lokaal opgeknapt moet worden,” vertelt Jan, “kunnen we altijd wel wat 65-plussers vinden die het leuk vinden om daarbij te helpen. Als de school zou verdwijnen, komen er dan nog wel nieuwe gezinnen in het dorp wonen? Wie zorgt er dan voor wie? Nu maaien kinderen het gras in de voortuin van ouderen en zingen ze voor het dorp tijdens schoolevenementen.”

Nog geen netwerk

Het aantal kleine scholen (vestigingen) met minder dan honderd leerlingen is in de periode 2014–2024 afgenomen, van 19,5% naar 17,4%. Qua aantal zijn dat er ruim duizend. Jan kent geen platform

Jan Wind met directeur Sylvia Brouwer

dat zich specifiek op kleine scholen richt en waar kleine schoolbesturen met elkaar in contact kunnen komen. Jan: “Wat sommigen zien als een platform voor kleine scholen, voelt voor mij nog niet als thuis. Ik zoek een platform voor scholen met minder dan honderd, of zelfs minder dan tachtig leerlingen.”

Voor nu vinden de kleinste scholen elkaar vooral ad hoc. Jan heeft contact met een aantal bestuurders van andere kleine dorpscholen om ervaringen uit te wisselen en nieuwe initiatiefnemers te adviseren over hoe zij een doorstart voor hun school kunnen realiseren. Want het verhaal van Kindcentrum De Driessen staat niet op zichzelf. Er zijn nog veel meer dorpen die hun kleine school niet kwijt willen.

Oproep van Jan

Door ervaringen en kennis te bundelen, kunnen we elkaar verder helpen. Hoe mooi zou het zijn als we samen een platform kunnen opzetten voor kleine scholen?

Ben of ken jij initiatiefnemers en bestuurders van kleine scholen met minder dan honderd leerlingen? Laat het ons weten via de QR-code.

